RAADSVOORSTEL

Zaaknummer:	00001067845
Onderwerp:	Jaarstukken 2024 en Conceptbegroting 2026 OD NHN
Datum raadsvergadering:	24 juni 2025
Portefeuillehouder:	N. Langedijk
Programma:	7. Volksgezondheid en milieu

Publiekssamenvatting

Jaarlijks stuurt de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord de jaarstukken van het afgelopen jaar en de conceptbegroting van het volgende jaar naar de deelnemende gemeenten. De gemeenteraad kan hierop een zienswijze afgeven. De toegepaste indexatie is overeenkomstig de kadernota. Echter de bezuinigingsscenario's geven onvoldoende inzicht in de maatregelen en de gevolgen, zodat een weloverwogen besluit niet mogelijk is. Daarom wordt voorgesteld om een zienswijze af te geven.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. De volgende zienswijze af te geven op de bestemming van het rekeningresultaat 2024 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord:
   a. De resultaatbestemming 2024 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord vast te stellen, onder de voorwaarde dat met professionele begeleiding wordt ingezet op efficiency en samenwerking en gericht op het vinden van (gedeeltelijke) structurele dekking voor uitvoering van het Plan van Aanpak Robuustheid;
2. De volgende zienswijze af te geven op de Conceptbegroting 2026 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord:
   a. In te stemmen met de voorgestelde indexatie en herziening verdeling asbestsloopmeldingen;
   b. Niet in te stemmen met de voorgestelde bezuinigingsscenario's;
   c. De vertegenwoordiger van Dijk en Waard op te dragen in het Algemeen Bestuur van de OD NHN te streven naar een verlaging van 5% op de lumpsumbijdrage van de gemeentelijke deelnemers en daarbij in de uitwerking van deze verlaging de in de bezuinigingsscenario's genoemde maatregelen 3, 5, 6, 10 en 11 buiten beschouwing te laten.

Inleiding

In 2018 is door de raden besloten om gemeenschappelijke regelingen, waarvoor een openbaar lichaam is ingesteld, te verzoeken om vanaf 1 januari 2019 jaarlijks en uiterlijk 15 april de jaarrekening (bijlage 1) van het afgelopen jaar en de conceptbegroting (bijlage 2) van het komende jaar aan te bieden aan de raden. De raad van Dijk en Waard wordt in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 25 juni een zienswijze af te geven op de concept bestemming van het jaarrekeningresultaat en op de Conceptbegroting 2026.

OD NHN sloot 2024 af met een positief resultaat van € 1.690.000,-. Het Dagelijks Bestuur stelt voor om € 1.000.000,- toe te voegen aan de bestemmingsreserve Robuustheid. Het resterende bedrag van € 690.000,- wordt uitgekeerd aan de provincie, omdat dit uit provinciale taken

voortkomt. De Conceptbegroting voor 2026 is sluitend en de meerjarenraming is stabiel, maar er is nog geen structurele (€ 1.700.000,- per jaar) dekking voor Plan van Aanpak Robuustheid. OD NHN heeft niet geheel voldaan aan de opdracht van de raad en Regietafel om bezuinigingsscenario's van 3%, 5% en 7% uit te werken. Daarom wordt voorgesteld een zienswijze af te geven waarin wordt gevraagd om te streven naar een verlaging van de gemeentelijke bijdrage met 5%.

Beoogd effect

Het standpunt van Dijk en Waard ten aanzien van de resultaatbestemming bij de concept-jaarrekening 2024 en de Conceptbegroting 2026 van OD NHN kenbaar te maken.

Kader

- De Conceptbegroting 2026 is gebaseerd op de Kadernota 2026 die het Algemeen Bestuur op 31 maart 2025 heeft vastgesteld met inachtneming van de ontvangen zienswijzen van de deelnemers;
- Brief Regietafel Noord Holland Noord d.d. 24 juli 2024: indexatie kadernota voor de begroting 2026;
- Daarnaast zijn de Wet Gemeenschappelijke Regeling (WGR), de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regeling (FUGR) en de Gemeenschappelijke Regeling OD NHN van toepassing.

Argumenten per beslispunt

1a. De resultaatbestemming 2024 van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord vast te stellen, onder de voorwaarde dat met professionele begeleiding wordt ingezet op efficiency en samenwerking en gericht op het vinden van (gedeeltelijke) structurele dekking voor uitvoering van het Plan van Aanpak Robuustheid.

1a.1.Bestemmingsreserve voor Plan van Aanpak Robuustheid.

In juli 2024 besloot het Algemeen Bestuur het Plan van Aanpak Robuustheid vast te stellen zonder budget, met de nadrukkelijke voorkeur om financiële meevallers voor de uitvoering te benutten. Het reserveren van € 1.000.000,-. volgt deze bestuurlijke lijn. Bovendien laat de capaciteitsanalyse Bedrijfsvoering (2025) zien dat OD NHN onvoldoende interne capaciteit heeft om robuustheids- en efficiencytrajecten zelf te leiden. Inzet van externe begeleiding waarborgt de voortgang en de kwaliteit van het traject.

1a.2.Verklaring accountant.

De accountant heeft een goedkeurende verklaring verstrekt, inclusief een rechtmatigheidsoordeel, waardoor vaststelling van de resultaatbestemming financieel en juridisch verantwoord is.

2a. In te stemmen met de voorgestelde indexatie en herziening verdeling asbestsloopmeldingen.

2a.1. Indexatie is overeenkomstig FUGR en herziening verdeling asbestsloopmeldingen is gebaseerd op de ervaringscijfers.

De toegepaste indexering van 7,34% volgt uit de systematiek van de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) en de brief van de Regietafel. Het is daarmee transparant en gaat uit van voorspelbare bijstelling van loon- en prijscomponenten. De herziene verdeling van de asbestsloopmeldingen is niet langer gebaseerd op een theoretische inschatting, maar op actuele ervaringscijfers, zodat lasten evenredig terechtkomen bij de gemeenten die feitelijk de meeste meldingen aanleveren.

2b. Niet in te stemmen met de voorgestelde bezuinigingsscenario's.

2b.1. Niet voldaan aan de opdracht, onvoldoende inzichten, verlegging van de kosten naar de deelnemers en geen garantie tot vermindering van de lumpsumbijdrage voor alle deelnemers.

Uit bijlage 7 blijkt dat de OD NHN niet voldaan heeft aan de opdracht, omdat maatregelen 5, 6, 10 en 11 vooral de kosten naar de deelnemers doorschuiven in plaats van ze weg te nemen. Voor maatregel 3 (versoberen van meerjarige uitvoeringsafspraken (UP-afspraken) en tussentijdse rapportages (T-rapportages) geldt dat het kan, maar omdat de invulling van versobering ontbreekt en we voor grote (bezuinigings)opgaven staan met de OD NHN is het niet raadzaam om regie nu uit handen te geven. Daarom wordt afgeraden te bezuinigen op deze maatregel. Bij maatregel 5 (stoppen met VTH-APV-controles bij evenementen) en maatregel 6 (niet langer behandelen van VTH-APV-geluidsklachten) verdwijnen wettelijke toezicht- en handhavingstaken bij de OD NHN en komen ze bij de deelnemers terecht met de bijbehorende kosten en bestuurlijke risico's. Hetzelfde verleggingseffect doet zich voor bij maatregel 10 (terugbrengen van adviestaken) en maatregel 11 (overdragen van archiefbeheer). De totale besparing haalt nog geen 2%. Ook ontbreken de transparantie en evenwichtigheid die voor een geloofwaardig bezuinigingsprogramma noodzakelijk zijn om een weloverwogen besluit te nemen.

2c. <u>De vertegenwoordiger van Dijk en Waard op te dragen in het Algemeen Bestuur van de OD NHN te streven naar een verlaging van 5% op de lumpsumbijdrage van de gemeentelijke deelnemers en daarbij in de uitwerking van deze verlaging de in de bezuinigingsscenario's genoemde maatregelen 3, 5, 6, 10 en 11 buiten beschouwing te laten.</u>

2c.1.Bezuiniging op de lumpsumbijdrage garandeert een verlaging voor alle deelnemers.

De vertegenwoordiger van Dijk en Waard krijgt de opdracht om in het Algemeen Bestuur te streven naar een structurele verlaging van 5% op de lumpsumbijdrage, waarbij de maatregelen 3, 5, 6, 10 en 11 uit de bijlage 7 buiten beschouwing worden gelaten, zoals al in beslispunt 2b is voorgesteld. Deze vijf opties verplaatsen kosten en risico's naar de gemeenten. De raad geeft daarmee tegelijk ook aan welke knoppen wél gedraaid kan worden onder andere: maatregelen 1 (personele/bestuurlijke voorzieningen), 2 (huisvesting en facilitaire kosten), 4 (stelpost onvoorzien), 7 (langere afschrijving ICT-middelen), 8 (deels administratief afdoen van meldingen) en 9 (lagere controlefrequentie). Deze leiden volgens dezelfde bijlage tot aantoonbare efficiency-winst met een beheersbaar effect op de dienstverlening en kunnen—en móéten—in de 5%-opgave worden meegenomen. De OD NHN wordt verder uitgedaagd een herzien bezuinigingspakket te presenteren dat uit dit soort besparende maatregelen is opgebouwd en waarin geen kosten worden doorgeschoven naar de deelnemers. Dit is reëel en haalbaar omdat de OD NHN al jaren geld overhoudt en de gemiddelde uitvoering rond 95% ligt.

Kanttekeningen en risico's

De volgende kanttekeningen en risico's zijn aan de orde:

1. Door de meevallers op te nemen in de bestemmingsreserve Plan van Aanpak Robuustheid blijft het weerstandsvermogen krap. Ook zijn er geen andere voorzieningen voorhanden. Dit zal zorgen dat onverwachte tegenvallers sneller bij de deelnemers komen te liggen.
2. De 5% bezuiniging moet worden gehaald met maatregelen 1, 2, 4, 7, 8 en 9 in combinatie met andere -nog onbekende- maatregelen. Aangezien de uitvoering rond 95% ligt, wordt verondersteld dat dit haalbaar is. Wel moet rekening worden gehouden met dat vertraging in de uitvoering betekent dat het financiële effect doorschuift.
3. Uitsluiting van de maatregelen 3, 5, 6, 10 en 11 voorkomt kostenverschuiving naar de deelnemers, maar vergt strakke controle op het Dagelijks Bestuur.

4. De OD NHN heeft extra externe steun nodig. Zonder tijdige inhuur stokt zowel het bezuinigingstraject als het Plan van aanpak Robuustheid.
5. Het Algemeen Bestuur beslist over de stukken met inachtneming van de ingediende zienswijzen in de eerstvolgende Algemeen Bestuur vergadering. Omdat de gemeenschappelijke regeling OD NHN bestaat uit meerdere deelnemers kan het zijn dat verschillende zienswijzen worden ingebracht.
6. Door de wijziging van de Wgr per 1-7-2024 is een extra processtap toegevoegd rondom de begrotingsbehandeling. Het Dagelijks Bestuur van de GR OD NHN zal de raden voorafgaande aan de vaststelling van de begroting in het Algemeen Bestuur schriftelijk in kennis stellen van zijn oordeel over de zienswijzen en de conclusie die het daaraan verbindt. De zienswijzen worden eind juni aan de GR gezonden en de reactie van het Dagelijks Bestuur daarop zal eerste of tweede week van juli naar de raden worden gezonden. Het Algemeen Bestuur staat gepland op 9 juli 2025. Dit betekent dat de raden zeer weinig tijd hebben om, indien dat wenselijk blijkt, de vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur mee te geven wat de raad wil dat de vertegenwoordiger doet. Zo is de extra processtap, die tot doel heeft de raad meer grip te geven op de GR, niet effectief.

Alternatieven

Over de Conceptbegroting 2026 en de bezuinigingsscenario's zijn de volgende alternatieven overwogen:

1. Geen zienswijze af te geven over de Conceptbegroting 2026:
   Dit zou inhouden dat wordt ingestemd met de toegepaste indexatie en herziening verdeling asbestsloopmeldingen en geen bezuiniging wordt doorgevoerd. Het Dagelijks Bestuur heeft naar aanleiding van de zienswijzen besloten om alle nieuwe taken waarvoor geld is gevraagd in de Kadernota 2026 niet op te nemen in de Conceptbegroting 2026. De OD NHN beargumenteert in de aanbiedingsbrief bij de stukken dat dit al op zichzelf al een bezuiniging is. Echter in diverse zienwijzen op de Kadernota 2026, waaronder die van uw raad, is gevraagd om de verhogingen van de nieuwe taken nader te onderbouwen. Door de keuze van het Dagelijks Bestuur om deze niet op te nemen en niet te onderbouwen kunnen nut, noodzaak, risico's en omvang van de benodigde middelen niet worden beoordeeld. Dit geeft onvoldoende inzichten om het niet opnemen van de genoemde verhogingen als bezuiniging te zien.

2. Toepassen van een deel van de maatregelen uit de bezuinigingsscenario's:
   De toepassing van de maatregelen 1, 2, 4, 7, 8 en 9 (zie bijlage 7) kan direct gerealiseerd worden en heeft een laag en/of een aanvaardbaar risico. De hiermee te realiseren bezuiniging zou op circa 1,91% uitkomen. Gelet op het voortraject waarbij via de Regietafel en in meerdere zienswijzen is gevraagd om bezuinigingsscenario's van 3% en 5% uit te werken, wordt dit niet als een alternatief gezien. Temeer ook omdat de OD NHN niet voldaan heeft aan de opdracht.

3. De bezuinigingsscenario's niet doorzetten en de besparingen gebruiken voor robuustheid:
   De OD NHN heeft structureel € 1.700.000,- nodig om robuust te worden. Er is wel een Plan van Aanpak Robuustheid, maar de financiële middelen ontbreken. Er kan daarom ook besloten worden om de bezuinigingsscenario's niet door te voeren en de OD NHN te verzoeken deze middelen te gebruiken om robuust te worden.

Samenwerking en participatie

Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel. Wel is dit voorstel regionaal ambtelijk afgestemd, zodat in Alkmaar, Bergen, Castricum en Heiloo vergelijkbare voorstellen worden voorgelegd.

Financiën

Jaarstukken 2024 OD NHN

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (hierna: OD NHN) sloot 2024 af met een positief saldo van € 1.690.000,-. Het Dagelijks Bestuur stelt voor om € 1.000.000,- (€ 610.000,- milieutaken + € 390.000,- VTH-plustaken) toe te voegen aan de bestemmingsreserve Robuustheid. Dit is in lijn met het besluit van het Algemeen Bestuur om voor de Plan van Aanpak Robuustheid financiële meevallers te gebruiken. Verder wordt voorgesteld het resterende bedrag € 690.000,- uit te keren aan de provincie Noord-Holland. Dit bedrag is afkomstig uit de provinciale VTH-plus-taken en de gemeentelijke deelnemers hebben hier geen belang bij.
Het weerstandsvermogen bereikt naar verwachting in 2026 het maximum van 2,5%. De accountant heeft een goedkeurende verklaring verstrekt.

Conceptbegroting 2026

OD NHN heeft de zienswijzen verwerkt: de indexatie van 7,34% en herverdeling van asbestmeldingen zijn overgenomen, wat voor Dijk en Waard een voordeel oplevert van € 11.000,-. Voorstellen voor uitbreiding van taken zijn geschrapt wegens gebrek aan draagvlak. Deze leidt tot een sluitende begroting en stabiele meerjarenraming. Wel dient gemeld te worden dat er nog geen structurele dekking voor het robuustheidsplan van € 1.700.000,- per jaar.

OD NHN werkte scenario's van 3% en 5% uit, maar door kostendoorschuiving zijn deze onvoldoende bruikbaar. Daarom wordt een zienswijze voorgesteld waarin een 5%-verlaging wordt nagestreefd zonder maatregelen 3, 5, 6, 10 en 11. De lumpsumbijdrage van Dijk en Waard voor 2026 komt uit op € 1.374.000,-.

Communicatie

Over dit raadsbesluit vindt geen actieve communicatie plaats.

Uitvoering

De zienswijze van de raad van Dijk en Waard wordt middels het toesturen van het raadsbesluit kenbaar gemaakt aan het Dagelijks Bestuur van OD NHN. Het Dagelijks Bestuur zal de zienswijze meenemen in het voorstel aan het Algemeen Bestuur om de resultaatbestemming bij Jaarrekening 2024 en de Conceptbegroting 2026 vast te stellen. Vervolgens
worden de stukken definitief vastgesteld door het Algemeen Bestuur van OD NHN, naar verwachting op 9 juli 2025.
Voor 15 juli ontvangen de gemeenten een schriftelijke reactie op het verwerken van de zienswijzen van het Dagelijks Bestuur.

Bijlagen, onderdeel van het besluit

1. Jaarstukken 2024 OD NHN;
2. Conceptbegroting 2026 OD NHN;
3. Dashboard jaarrekening 2024 OD NHN;
4. Voorstel AB over Resultaatbestemming 2024 OD NHN;
5. Bijlage Conceptbegroting 2026 OD NHN Bezuinigingsscenario's;
6. Bijlage Conceptbegroting 2026 OD NHN Actualisering bedrijfsvoeringskosten;
7. Keuzes met toelichting op bezuinigingsscenario's.

Bijlagen ter informatie

1. Begeleidende brief OD NHN jaarstukken 2024 en begroting 2026;
2. OD NHN Q&A april 2025;
3. Accountantsverslag 2024 OD NHN;
4. Controleverklaring 2024 OD NHN.